

óknak) köszönhetően – máig le nem zárult akkulturációjáról (az adott kultúra külső hatás révén létrejövő átalakulási folyamatáról) ír.

A Tánc kutatás fejezetben a sorozatgondozó és a kötet szerkesztésében is résztvevő Bolvári-Takács Gábor intézménytörténeti kutatásainak távlatait ismerteti; Jakabné Zórándi Mária a magyar színpadi néptánc történetébe kínált bevezetést; Forgács D. Péter a tánc szociológiájához ad vázlatot. Meghökkenítő maga a problémafőlvető cím (A tánc forgalmi értéke és konvertibilitása), s noha Adorno és Horkheimer nyomán Forgács D. leszögezi, hogy a komoly művészet, miként a balett is, a szimbolikus jelentéseket helyezi előtérbe a tőle nem függetleníthető piaci törvényekkel szemben, a társadalmi értékek esztétizációjában az érte megszábotott piaci ár is releváns az időtállóság vagy az érték tartás szempontjából. S igaz, hogy a tánc – non-verbalitása és pillanathoz kötöttsége miatt – ideológiailag nem befolyásolható közvetlenül, de a viszony fordítva már érvényes, a tánc-kultúra hatással van a hétköznapi kultúra alakulására: a táncnak lehet „trendszerű (...) önmagát generáló társadalmi, politikai és tömegmozgalmi” funkciója (a szerző főlvetése szerint a rap vagy a hip-hop tánc- és zenekultúra sikere nélkül bizonyára más lenne ma az amerikai elnök).

Irodalomjegyzék

Kaán

2002. Kaán Zsuzsa: Szimbólumok a táncművészetben. In: *Jelbeszéd az életünk II.* Szerk.: Kapitány Ágnes – Kapitány Gábor. Budapest, Osiris, 2002. 37-56.

Valéry

1944 Paul Valéry: *Eupalinos. L'Âme et la danse. Dialogue de l'arbre.* Paris, Gallimard, 1944.

Rosengren

2000 Karl Erik Rosengren: *Communication. An introduction.* London, Sage Publications, 2000.

Novák Ferenc

A Nemzeti Táncszínház köszöntése*

A magyar táncművészet minden ágazata évtizedek óta európai, mondhatjuk, világszínvonalú. Ennek ellenére nem volt játszóhelye, nem volt temploma, ahol lelki és materiális segítséget, méltó bemutatkozási helyet kapott volna. Tiszteletre méltó kísérletek persze akadtak. Trásy György még az 50-es években megalakította a Néptáncosok Bemutató Színpadát. Később Galambos Tibor fáradhatatlan, önzetlen munkával létrehozta Táncforum intézményét, s a fennmaradás érdekében éveken át sokszor megalázó küzdelmet folytatott. Állandó színházteremmel csak a Magyar Állami Operaház balettkara, a Magyar Állami Népi Együttes, a győri, a pécsi, és a szegedi balett rendelkezett. Közben az elmúlt évtizedekben egymás után jöttek létre kitűnő társulatok, amelyek csak bérelt próbatermekben valósíthatták meg alkotói álmaikat.

Egy országnak, egy hazának a kultúra, a művészet minden ágazatát egyformán kell szeretnie, támogatnia. Belföldön, külföldön a magyar táncművészet kiemelkedően sikeres. Szavak nélkül is megérteti magát a földkerekség minden országában. Ennek ellenére az összes műfaj mögött a táncművészet maradt fél lábon, szerényen megbújva színházak, zenekarok és más intézmények árnyékában.

2000-ben egyszer csak – ha sok vita és egyeztetés után – a Rockenbauer Zoltán vezette kulturális kormányzat megértette, meghallotta a „kódis” táncművészet kiáltását. A Várszínházban megalakult a Nemzeti Táncszínház, amely később a Művészetek Palotája Fesztivál Színházában – ahol a műszaki körülmények világszínvonalúak – évi 100 napot kapott. Az akkori költségvetés lehetővé tette, hogy társulatok, alkotók a két színpad lehetőségeit kihasználva hozzanak létre produkciókat.

Ez a lehetőség csodálatos felvirágzást eredményezett a balett, a független társulatok és a néptánc területén. Kitűnő darabokat álmodtak színpadra olyan alkotók, akiknek addig csak egy próbaterem jutott. A turnézásra berendezkedett néptáncgyűttesek végre nagyszínpadi produkciókat hozhattak létre. A Táncszínház elévülhetetlen érdeme a számos gyerekdarab létrehozása. Olyan koreográfusok jelentkeztek – sikeresen –, akik előtte nem is gondoltak gyerekdarabokra. Öröm látni a sok-sok gyerek ragyogó arcát, amikor egy-egy darab végén kitódulnak a színházból.

A Táncszínház létrehozta a „beavató” táncesteket, amikor akár az alkotó vagy egy hozzáértő műsorvezető beszélget a fiatal közönséggel.

Eddig sok szó esett a megalakulás végtelen örömről, a termékeny lehetőségekről. Az elmúlt években azonban szomorúan tapasztaltuk, hogy az anyagi keretek szűkülnek. Ennek egyenes következménye lett a kevesebb előadás, a kevesebb új alkotás. Ugye, nem kell megmagyaráznom, hogy hazánkban a jegyárakból művészsínházat lehetetlen fenntartani. Reménykedjünk a pozitív fordulatban, amikor a kultúra vezetői mindent elkövetnek, hogy szűkös időkben is életben maradjon és virágozzon a magyar táncművészet. Hiszen ha a kulturális vezetés ezt nem támogatja, akkor szándékosan teret enged a show-businessnek.

A táncművészet lelkes és önfeláldozó művelői bízva bíznak.

* Novák Ferenc cikke a közelmúltban tízedik alapítási évfordulóját ünneplő Nemzeti Táncszínház 15 szerzőt és 17 fotóst felvonultató, reprezentatív albumának bevezetője. Kárpáti Tamás (szerk.): 10 éves a Nemzeti Táncszínház. Budapest, é. n. [2011] 108 oldal. + DVD-melléklet. ISBN 978-963-08-2543-6